

Література

- КМІС. (2022, Липень). Демократія, права і свободи громадян та медіаспоживання в умовах війни. Телефонне та щоденникове опитування. Вилучено травень 17, 2023 з https://www.kiis.com.ua/materials/pr/20220817_z/%D0%94%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%96%.pdf
- Соціологічна група «Рейтинг». (2022, Серпень 17–18). Сімнадцяте загальнонаціональне опитування: ідентичність. Патріотизм. Цінності. Вилучено травень 17, 2023 з <https://ratinggroup.ua/research/ukraine/>
- Яковенко, Н. М. (2008). Нова доба — нові підручники. Про потребу дискусії над підручниками з історії України. Вилучено травень 17, 2023 з <http://www.novadoba.org.ua/data/metod/yakovenko.rtf>
- Inglehart, R., Welzel, C. (2005). Modernization, Cultural Change, and Democracy. The Human Development Sequence. New York: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511790881>

ВИКЛАДАННЯ ЦИФРОВОЇ ПЕДАГОГІКИ: СВІТОВИЙ ДОСВІД

Микола Пригодій, д. пед. н.

Інститут професійної освіти НАПН України
м. Київ, Україна

Метою дослідження є визначення особливостей викладання навчальної дисципліни «Цифрова педагогіка» у закладах освіти.

Швидкі темпи розроблення та запровадження технологічних розробок, легкість доступу до глобальної мережі, підвищення комп'ютерної грамотності всіх верств населення країни сприяли виведенню питання цифровізації суспільства на перший план. Оскільки вплив цифрових технологій проявляється у всіх аспектах життя суспільства, питання про цифровізацію освіти було неминучим. Пандемія прискорила процес переходу закладів освіти до нових систем організації навчання.

Існує багато досліджень щодо використання цифрових технологій в освітньому процесі. Оскільки явище цифровізації освіти є багатограним, то вчені розрізняють позитивні та негативні аспекти даного феномену (рис. 1).

Рис. 1. Діаграма для порівняння позитивного та негативного впливу цифрових технологій

Доведено, що цифрові технології позитивно впливають на (рис. 2а):

- полегшення доступу до інформації (J.P. Calvert, D. Chiarella, E.S. Gbaje, L. Hasman, D. Hendrix, J. Kotso, P. Meng, E. Neo, D. Stuart, M. Zafron та ін.);
- урізноманітнення викладання (J. Briggs, D. Evans, A. Haleem, M. Javaid, M. Núñez-Cana, M.D.L.M. de Obesso, J.M. Pearce, C.A. Pérez-Rivero, M.A. Qadri, C. Smith, A. Stone, R. Suman та ін.);
- підвищення креативності здобувачів освіти (C. Bokhove, A. Bunjak, M. Cerne, S. Mao, M. Mavrikis, S.E. Naumann, A. Popovic, R. Quaglia, V. Scutto, Ch. Tang, T. Tzanidis, A. Usai, M. Xenos, Z. Xing та ін.);
- спрощення навчання (C. Hillier, J. Juntunen, R. Kärnä, M. Koskenranta, H.-M. Kuivila, K. Mikkonen, A. Oikarainen, S. Pramila-Savukoski, J. Rizk та ін.).

У той самий час використання цифрових технологій призводить до (рис. 2б):

- гальмування соціальних навичок (Z. Alaedini, H.B. Ahmadabadi, M. Dalvi-Esfahani, D.J. Kuss, D. McCoubrey, A. Niknafs, H. Pang, T. Ramayah, D.A. Rosenstein, F.H. Theron та ін.);
- частого відволікання від предмету вивчення (M.A. Briggs, E. Kanjo, D. Kuss, C.-H. Liao, V.J. McIver, O. O'Brien, D.J. Peart, M. Robb, P.L.S. Rumbold, T. Shellenbarger, A. Sumich, C. Thornton, J.-Y. Wu та ін.);

- гальмування навичок міжособового спілкування (A. Cortes-Pascual, D.N. Greenfield, A. Iacovelli, M. Latorre-Martinez, R Lozano-Blasco, A.Q. Robres, A.S. Sanchez, S. Valenti та ін.);
- погіршення стану здоров'я (F. Ahmmed, M. Brazaitis, K. Dengler, T.B. Emran, K. Hiesinger, J. Hossain, S. Mitra, A. Rahman, S. Sanam, A. Satas, A. Tisch та ін.);
- збільшення часу на навчання у зв'язку з необхідністю попередньо опанувати технологією (C. Cavanaugh, V. Cirillo, G. Elia, L. Fanti, E. Konstantinou, D. Maor, A. Margherita, A.M. McCarthy, A. McConney, G. Mele, A. Mina, I. Muschaweck, V. Ndou, A. Ricci, G. Secundo, P.D. Vecchio, H. Wehnes та ін.).

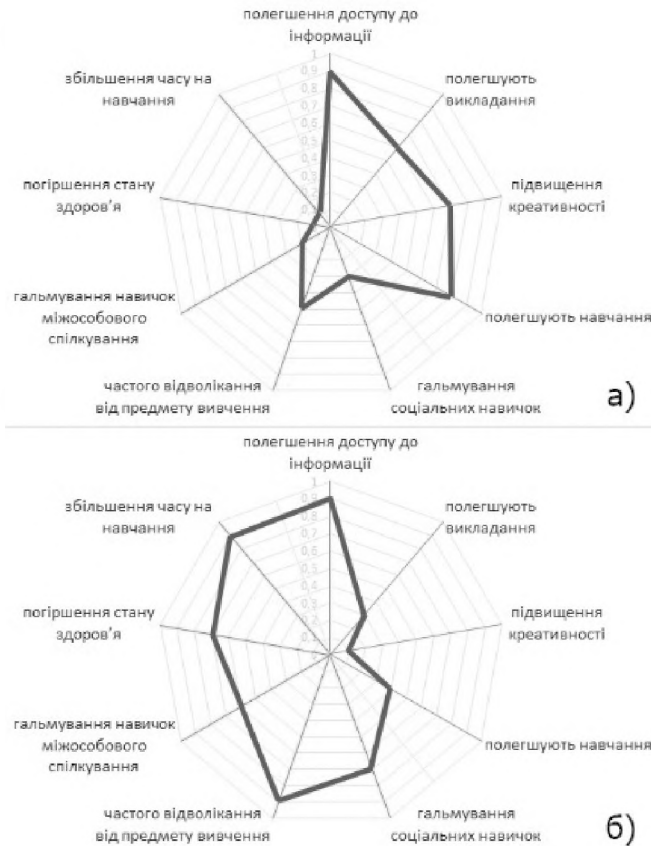

Рис. 2. Приклади переважання позитивних (а) та негативних (б) характеристик

Стає зрозумілим той факт, що викладачі та здобувачі освіти по-різному подають та засвоюють навчальну інформацію у залежності від типу та кількості цифрових технологій, що задіяні у даному процесі.

Цифрові технології також змінили систему міжособових відносин між викладачами та здобувачами освіти. Більше не актуальна традиційна парадигма всезнаючого, всемогутнього викладача, який наповнює знаннями «чистий» мозок учнів. Хоча ця парадигма була на піку популярності в 1960–1970-х роках, вона все ще залишається актуальною для певної категорії викладачів. Наприклад, у докарантинний період (2018 р.) Прихильники традиційної системи організації освітнього процесу з використанням ІКТ лише як екранної наочності становили 27 %, а вже наприкінці 2020 р. такі викладачі склали 17 % (Пригодій, 2021).

Деякі педагоги вперше сприйняли цифрові технології з великим хвилюванням, оскільки їх потенціал досліджувався. Було багато прогностичних коментарів про те, що комп'ютер та інтернет замінить учителя, що призвело до певної негативної реакції щодо впровадження технологій в освітній процес. Сьогодні цифрові технології сприяли переходу до більш незалежних способів навчання під керівництвом студентів. Викладачі тепер беруть на себе роль помічника, провідника у світі інформаційних потоків, допомагаючи здобувачам освіти ефективно обирати найактуальнішу інформацію для засвоєння.

Отже, цифрові технології вже не просто інструмент (технічний засіб) навчання, вони змінюють те, як і що ми вивчаємо. Але цифровізація освітнього процесу сама по собі не робить навчання ефективним: педагоги повинні розуміти, як ефективно використовувати технології, розуміти теорії навчання, що лежать в основі практики, і знати, як вибрати правильну технологію для результатів навчання, яких вони прагнуть досягти. Актуалізувалась проблема як навчати за допомогою цифрових технологій (Kryvorot & Pryhodii, 2020).

У Leeds Beckett University (Велика Британія) впродовж одного року викладається курс “Digital Pedagogy”. У рамках цього курсу передбачається: навчитись критично аналізувати та приймати обґрунтовані рішення щодо розробки та впровадження цифрової педагогіки; узагальнення та оцінка підходів до використання цифрових технологій в освіті; розглядаються соціальні, технологічні та освітні проблеми, пов'язані з використанням цифрової педагогіки; обговорення та аналіз питань, які викликають

інтерес і занепокоєння педагогів, які використовують цифрові підходи до педагогіки тощо.

George Brown College (Канада) пропонує 45 годинний курс “Digital Pedagogy” з метою підготовки студентів оцінювати, рекомендувати та впроваджувати цифрові інструменти в особистому, онлайнному чи гібридному середовищі.

Ґрунтовну підготовку з даного питання при вивченні програми “Digital Pedagogy and New Literacies” (12 кредитів) забезпечує University of Colorado Denver (США). Програма включає обов’язкові курси: Критична цифрова педагогіка (3 кредити); Критична цифрова грамотність (3 кредити). Та по одному курсу з двох напрямів по 3 кредити: 1) Ігри та навчання, Навчання за допомогою Digital Stories, Розробка синхронного навчання, Робота в середовищі Maker Studio; 2) Практикум, Дослідження дизайну та технологій навчання, Стажування.

Зроблено висновок, що з метою розвитку знань та навичок, необхідних для розробки, впровадження та оцінки цифрових педагогічних практик в освітньому просторі необхідно здійснити запровадження курсу/програми для педагогів «Цифрова педагогіка». У світі поки що не склалось усталене ставлення до цифрової педагогіки як самостійної науки, але цей напрям стає актуальним для закладів підготовки та перепідготовки викладачів. Для вирішення проблеми адаптації викладачів до використання цифрових технологій в освіті використовуються як короткотермінові курси так й окремі спеціалізації, що включають декілька курсів. Назріла необхідність для розроблення структури та змісту освітнього компоненту «Цифрова педагогіка» з урахуванням світового досвіду закладів освіти України.

Ключові слова: цифрова педагогіка, переваги та недоліки цифрових технологій, цифровізація освіти.

Література

- Вороніна-Пригодій, Д. (2022). Європейський досвід державно-приватного партнерства зі створення програм працевлаштування та зайнятості молоді. Інноваційна професійна освіта, 1(2), 50–52. https://lib.iitta.gov.ua/730993/1/2022_1_2_3бiрник%20тез%20.pdf#page=51

- Пригодій, М. А. (2015). Використання компаративного аналізу в дослідженнях з порівняльної педагогіки. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету, 124, 292–294.
- Пригодій, М. А. (2021). Методичні основи розроблення SMART-комплексів для підготовки кваліфікованих робітників аграрної, будівельної та машинобудівної галузей. Вісник Національної академії педагогічних наук України, 3(1), 1–8. <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-1-2-8>
- Kryvorot, T., & Pryhodii, M. (2020). Using network-based educational and methodological complexes in professional training of future lecturers. Professional Pedagogics, 1(20), 109–117. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2020.20.109-117>

ПРОВІДНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

**Валентина Радкевич, д. пед. н., проф.,
дійсний член (академік) НАПН України**
Інституту професійної освіти НАПН України
м. Київ, Україна

Публічно-приватне партнерство (далі – ППП) у сфері професійної освіти в країнах Європейського Союзу (далі – ЄС) є важливим інструментом підвищення її якості та ефективності, а також забезпечення національної конкурентоспроможності та розвитку економіки. Разом із зростанням глобалізації та технологічних змін, у більшості країн спостерігається зростання ролі ППП в розвитку професійної освіти. Багато країн розробляють та впроваджують різноманітні програми й ініціативи, спрямовані на забезпечення взаємодії між освітніми установами та підприємствами. Це дозволяє створювати оптимальні умови для навчання студентів та розвитку їх професійних навичок, забезпечує підприємствам кваліфіковану робочу силу та сприяє розвитку економіки країн в цілому.

До провідних тенденцій розвитку ППП у сфері професійної освіти належать: розширення учасників партнерства і розвиток його нових форм для забезпечення ефективної співпраці та розподілу ресурсів між учасниками ППП; підвищення якості професійної освіти на основі модер-